

Abstrakt (česky)

Tato bakalářská práce se věnuje analýze vztahu mezi vzděláním rodičů a záměrem volit českých středoškoláků. Zda tento vztah existuje, co tento vztah ovlivňuje, a jak lze tento vztah vysvětlit. Syntéza literatury ukazuje, že pozitivní efekt vzdělání rodičů na záměr volit byl prokázán u českých nezletilých (Kudrnáč, 2018), mezinárodně u nezletilých (Kim & Lim, 2018) a u finských mladých dospělých (Gidengil, Wass & Valaste, 2016). Na základě literatury shrnujeme čtyři možná vysvětlení daného vztahu: 1.) vzdělanější rodiče častěji sami volí a představují pro své potomky vzor, jež potomci pozorují a prostřednictvím sociálního učení si jej osvojují, 2.) vzdělanější rodiče poskytují svým potomkům politicky stimulující prostředí doma, jež je vede k politickým hodnotám, a tak i samotnému záměru volit, 3.) vzdělanější rodiče vedou své potomky k jejich vyššímu vzdělání, například tím, že směřují své potomky na jiné typy škol, a tak si potomci osvojují řadu dovedností a hodnot vedoucích k volební účasti, 4.) vzdělání reprezentuje socioekonomický status či životní úroveň rodiny.

Testujeme tento vztah u českých středoškoláků za využití spojeného datového souboru z dotazníkového šetření *Jeden svět na školách* z let 2012, 2014 a 2017 metodou logistické regresní analýzy. Na jejím základě ukazujeme, že skutečně lze mluvit o pozitivním vztahu vzdělání rodičů na záměr volit středoškoláků, přičemž tento vztah se liší podle věku středoškoláků, kdy s rostoucím věkem efekt vzdělání rodičů klesá. Efekt vzdělání rodičů se ukazuje být nezávislým na čase a pohlaví jak rodičů, tak potomků. V návaznosti na možná vysvětlení ukazujeme, že typ školy může částečně vysvětlovat efekt vzdělání rodičů. Vnímaná životní úroveň rodiny a získávání informací od rodičů (jež používáme jako indikátor politicky stimulujícího prostředí doma) pak, ač záměr volit ovlivňují, efekt vzdělání rodičů nevysvětlují. Pro budoucí výzkum navrhuje replikaci výzkumu se zahrnutím i proměnné rodičovské volby a kompletního konstruktů politicky stimulujícího domácího prostředí. Dále navrhuje zaměřit na výzkumy osvětlující pokles efektu vzdělání rodičů na záměr volit v čase.